KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 16.7.2008
COM(2008) 465 konč.

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

Strategija pravic industrijske lastnine za Evropo

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

Strategija pravic industrijske lastnine za Evropo

1. UVOD

Zakon o intelektualni lastnini vzpostavlja varstvo neopredmetene lastnine. Na primer, ko se izdelek proda, postane njegov lastnik kupec. Vendar pravice intelektualne lastnine dovoljujejo povezanim neopredmetenim elementom, da ostanejo v lastništvu ustvarjalca ali izumitelja izdelka. Ti neopredmeteni elementi vključujejo idejo ali izum, ki je podlaga izdelka, imena ali znaka, po katerem se razlikuje od drugih. Običajno se intelektualna lastnina deli v dve glavni kategoriji: industrijsko lastnino in avtorske pravice. To sporočilo se osredotoča na **pravice industrijske lastnine**[1].

Patenti in blagovne znamke so najbolj znane pravice industrijske lastnine. Patenti so časovno omejena izključna pravica, podeljena izumitelju za razkritje tehničnih informacij o izumu. Nasprotno pravice, povezane z blagovnimi znamkami, ki so znaki, ki označujejo poreklo blaga in storitev, nimajo določenega najdaljšega obdobja trajanja, če se še naprej uporabljajo pri trgovanju. Vendar se obe pravici lahko ohranita v veljavi samo s plačilom pristojbine za ohranjanje. Pravice industrijske lastnine so drugačne in vključujejo manj znane pravice, kot so industrijski modeli, geografske označbe in žlahtniteljske pravice. Kar pa je skupno vsem tem pravicam, je omogočanje imetnikom, da preprečijo nepooblaščeno uporabo neopredmetenih sredstev, ki imajo možno komercialno vrednost, ne glede na to ali je to ideja, ki je pripeljala do inovativnega izdelka ali postopka, ali označba porekla za potrošnika.

Evropa potrebuje močne pravice industrijske lastnine za varstvo svojih inovacij in, da ostane konkurenčna v svetovnem gospodarstvu, temelječem na znanju. V EU za večino registriranih pravic industrijske lastnine obstaja varstvo na ravni Skupnosti. Vendar v pričakovanju sporazuma o patentu Skupnosti podjetja te možnosti za patente nimajo. Da bi zapolnila to vrzel, je Komisija aprila 2007 objavila sporočilo[2], da bi oživila razpravo o patentnem sistemu v Evropi in določila prihodnji razvoj patenta Skupnosti ter izboljšala sodno pristojnost na področju patentov za EU. Komisija meni, da je napredek na tem področju ključnega pomena in ponovno potrjuje svojo namero prednostno doseči sporazum o teh predlogih.

Lansko sporočilo je spodbudilo napredek pri nerešenih zakonodajnih vprašanjih Skupnosti na področju patentov. Zdaj, ko je vzpostavljen zagon v smeri iskanja rešitve glede patentov, se to sporočilo ukvarja z razvojem horizontalne in celostne strategije, ki vključuje celoten spekter pravic industrijske lastnine. Sporočilo ne namerava razpravljati o prednostnih formalnih pravic industrijske lastnine in alternativnih poslovnih modelih, kot so programska oprema z odprto kodo ali poslovne skrivnosti, ampak se osredotoča na same pravice industrijske lastnine. Analizira obstoječe pobude z namenom predlagati ukrepe za delovanje sistema na

---

1 O avtorskih pravicah je Komisija objavila zeleno knjigo „Avtorske pravice v gospodarstvu znanja“ COM(2008) 466 konč.

2 „Izboljšanje patentnega sistema v Evropi“ COM(2007) 165 konč.

najboljši možen način pri reševanju izzivov, s katerimi se bo Evropa soočala v prihodnjih letih.

2. IZZIVI

V strateškem poročilu o prenovljeni lizbonski strategiji za rast in delovna mesta je Komisija opredelila vlaganja v znanje in inovacije kot eno od štirih prednostnih področij za usmerjene ukrepe v obdobju 2008–2010[3]. Varstvo intelektualne lastnine je ključni okvirni pogoj za inovacije, spodbujanje naložb v R&R in prenos znanja iz laboratorijev na trg. Jasna ureditev pravic intelektualne lastnine je bistven pogoj za enoten trg ter uresničevanje „pete svoboščine“, to je prostega pretoka znanja. Lahko se vključi v okvir širše politike za iskanje rešitev svetovnih vprašanj, ki postajajo vedno bolj pomembna, kot so podnebne spremembe, staranje svetovnega prebivalstva in možna energetska kriza.

2.1. Gospodarske in družbene koristi pravic industrijske lastnine

Lastnina, opredmetena ali neopredmetena, je ključna za delovanje tržnega gospodarstva. Pravice industrijske lastnine, kot so patenti, modeli in žlahtniteljske pravice spodbujajo ustvarjanje novih izumov in drugih inovacij s podeljevanjem izključne pravice za omejeno časovno obdobje. Take pravice industrijske lastnine olajšajo vstop novih udeležencev na trg, ker pomagajo pritegniti tvegani kapital in omogočajo prvotnim proizvajalcem, da dobijo licenco. Pravice blagovne znamke ali trgovskega imena so bistvene za sistem neizkrivljene konkurence in omogočajo kupcu, da razlikuje med izdelki in storitvami podjetij. Blagovne znamke so zelo učinkovito sredstvo komuniciranja. Po eni strani delujejo kot podpora informacijam in oglaševanju, po drugi strani pa kot simbol za ustvarjanje in predstavljanje podjetniške zmogljivosti in podobe posameznega podjetja. Brez konkurenčnih ponaredkov lahko proizvajalec poveča svoj tržni delež, poveča stopnjo svojega dobička in zvestobo strank.

Koristi patentnih pravic niso omejene na imetnika pravic, ampak omogočajo razširjanje znanja. Konkurenčne družbe sicer lahko izgubijo tržni delež zaradi konkurentovih patentov, imajo pa koristi zaradi novih tehnoloških priložnosti, ko so izumi objavljeni, ker se s tem skrajša čas, ki ga vložijo v povratno inženirstvo. To lahko ustvari učinkovit krog inovacij, ki dolgoročno izenači začetni učinek visokih cen v obdobju tržne ekskluzivnosti. Industrijska lastnina ima zato lahko pozitiven učinek na konkurenco, kadar je v povezavi z dosledno uporabo konkurenčnih pravil za preprečevanje zlorabe pravic.

Primer učinkov industrijske lastnine, ki z zniževanjem transakcijskih stroškov in določanjem pragov za kumulativne licenčnine spodbujajo konkurenco, je ustanovitev tehnoloških združenj[4] za patente. Ustanovitev združenja omogoča, da se tehnologijam, ki so vključene v združenje, podelijo vse licence z enega mesta. Če so pridobiteljem licenc zagotovljene stalne storitve v zvezi z uporabo licenčne tehnologije, lahko skupno podeljevanje licenc in opravljanje storitev še dodatno zniža stroške.

---

[3] „Strateško poročilo o prenovljeni lizbonski strategiji za rast in delovna mesta: Uvedba novega cikla (2008–2010) Ohranjevanje hitrosti sprememb“, COM(2007) 803 konč. DEL I.

[4] Obvestilo Komisije „Smernice o uporabi člena 81 Pogodbe ES za sporazume o prenosu tehnologije“ (UL C 101, 27.4.2004, str. 2).

Kljub tem koristim pravice industrijske lastnine niso same sebi namen. Da pravice industrijske lastnine tudi v prihodnosti ustvarjajo gospodarske in družbene koristi, mora politika upoštevati ravnotežje med podeljevanjem izključne pravice in razširjanjem novih izdelkov in postopkov.

2.2. Spreminjajoče se inovacijsko okolje

V svetovnem gospodarstvu, temelječem na znanju, se je pomen inovacij kot dejavnika konkurenčne prednosti povečal; za ohranitev svoje konkurenčnosti podjetja EU ne bodo mogla več dolgo biti odvisna od cen. Čim bolj postaja pomembno podeljevanje licenc za pravice industrijske lastnine, tem večjo vlogo imajo v tem okviru mala in srednje velika podjetja (MSP) ter javne raziskovalne organizacije (PRO), vključno z univerzami. Komisija je v obdobju 2008–2010 lizbonske strategije še bolj poudarila pomen malih in srednje velikih podjetij s predlogi novih ukrepov v Aktu za mala podjetja za Evropo[5]. Poleg tega je bil pomen prenosa znanja med javnimi raziskovalnimi organizacijami in zasebnim sektorjem pri povečevanju evropske konkurenčnosti v zadnjem času ponovno potrjen v priporočilu Komisije državam članicam. To vključuje kodeks ravnanja za javne raziskovalne organizacije o upravljanju intelektualne lastnine[6] in se opira na poziv k vzpostavitvi evropskega okvira za prenos znanja[7]. Priporočilo bo pomagalo ustvariti enake konkurenčne pogoje za podjetja in olajšalo nadnacionalni prenos znanja. Tega bi bilo mogoče okrepiti z usklajeno opredelitvijo in uporabo izjeme glede kršitve patenta za raziskovalne namene[8]. Poleg tega, ker številne javne raziskovalne organizacije zaradi dejavnosti, kot so podeljevanje licenc ali ustanavljanje spin-off podjetij, postajajo vedno bolj podjetniške, so njihove potrebe vedno bolj podobne potrebam malih in srednje velikih podjetij. Veliko ukrepov iz tega poročila, namenjenih malim in srednje velikim podjetjem, lahko zato koristi tudi raziskovalnim ustanovam.

Kot bistveni del upravljanja intelektualnih sredstev, imajo pravice industrijske lastnine vedno večji pomen v celoviti poslovni strategiji podjetja. V zadnjih letih se je povpraševanje po patentih, blagovnih znamkah in drugih registriranih pravicah dramatično povečalo. Vendar so druge oblike varovanja informacij, kot so poslovne skrivnosti in časovna prednost pred konkurenti, še vedno pomembne. Razen tega v sektorju IKT poleg lastniških modelov sedaj obstajajo poslovni modeli z odprto programsko opremo. V lanski raziskavi med evropskimi vodstvenimi delavci jih je 53 % povedalo, da bo uporaba pravic intelektualne lastnine zelo pomembna ali kritična za njihovo poslovanje čez dve leti, v primerjavi s 35 %, ki menijo, da je bilo tako že v času raziskave[9]. Vendar je vedno večji pomen intelektualnih sredstev pri ustvarjanju vrednosti v nasprotju s pomanjkanjem standardizirane obravnave teh sredstev v knjigovodstvih podjetij, kar jim lahko prepreči dostop do finančnih virov. Ta težava bi se v prihodnosti lahko rešila z oblikovanjem mednarodnih sistemov knjiženja neopredmetenih sredstev.

---

5 „Najprej pomisli na male“ „Akt za mala podjetja“ za Evropo COM(2008) 394 konč.

6 „Priporočilo Komisije o upravljanju intelektualne lastnine pri dejavnostih prenosa znanja in kodeks ravnanja za univerze in druge javne raziskovalne organizacije“ C(2008) 1329.

7 „Izboljšanje prenosa znanja med raziskovalnimi ustanovami in industrijo po vsej Evropi: sprejemanje odprte inovativnosti“ COM(2007) 182 konč.

8 Izjema za kršitev patenta omogoča, da raziskovalci patentirano tehniko uporabljajo za eksperimentalne ali zasebne namene, ne pa za komercialne namene. Uporaba te izjeme v državah članicah EU se trenutno ocenjuje v širši študiji, glej http://www.eutechnologytransfer.eu/deliverables/experimental_use_exemption.pdf

9 „The value of knowledge: „European firms and the intellectual property challenge“, objava oddelka Economist Intelligence Unit revije the Economist leta 2007.

2.3. Strategija o pravicah industrijske lastnine za Evropo

Mednarodno dogovorjena načela za varstvo industrijske lastnine so iz 19. stoletja[10]. Proti koncu 20. stoletja so bili minimalni standardi uvedeni v sporazum TRIPS[11]. V 21. stoletju mora strategija o pravicah industrijske lastnine zagotoviti, da se Evropa odzove na izzive svetovnega gospodarstva, temelječega na znanju. Sistem intelektualne lastnine mora še naprej delovati kot katalizator za inovacije in prispevati k celotni lizbonski strategiji. Za dosego tega je Komisija določila merila: tak sistem mora biti **visokokakovosten**, s strogimi merili za proučitev; **cenovno dostopen**, uravnotežen med stroški in kakovostjo ter pravno varnostjo; **usklajen** s splošno razlago zakonov in enotnimi sodnimi postopki; **uravnotežen** med plačilom resničnega intelektualnega ustvarjanja ter zagotavljanjem lažjega kroženja idej in inovacij[12].

Medtem ko regulativni okvir za nekatere pravice industrijske lastnine na ravni EU že obstaja, je situacija na področju patentov precej drugačna. Jasno je, da bi se cenovna dostopnost, usklajenost in uravnoteženost med plačilom izumiteljem in kroženjem idej zelo izboljšale s sprejetjem patenta Skupnosti in vseevropske pristojnosti na področju patentiranja.

To sporočilo določa ukrepe za vzpostavitev visokokakovostnega sistema pravic industrijske lastnine, ki bo Evropi omogočil, da izkoristi svoj potencial pri spopadanju z izzivi gospodarske globalizacije. Strategija dopolnjuje sporočilo o patentnem sistemu v Evropi[13], vendar je njen obseg širši pri obravnavanju pravic industrijske lastnine na horizontalen način. Visokokakovostne pravice so bistvena zahteva za vse vidike sistema: podporo podjetjem, vključno z MSP, olajšanje prenosa znanja in učinkovito uporabo pravic za boj proti ponarejanju in piratstvu. Samo s kakovostnim sistemom Evropa lahko izkoristi nove priložnosti v svetovnem gospodarstvu in izpolni svoje obveznosti**.**

Elementi te celostne strategije so medsebojno odvisni in se vzajemno krepijo, vendar niso izčrpni. Skupnost je pristojna za pomembne vidike politike in zato ima Komisija posebno dolžnost, da sodeluje pri iskanju nadaljnjih rešitev. Vendar je odgovornost za uspeh porazdeljena. V okviru lizbonske agende so zato države članice pozvane, da to strategijo upoštevajo pri oblikovanju svojih lastnih strategij, med drugim upoštevajoč možnosti za poenostavitev v skladu z boljšo pripravo zakonodaje. Prav tako imajo odločilno vlogo druge zainteresirane strani, kot so izumitelji, univerze, podjetja in končni uporabniki, in se morajo pri upravljanju pravic industrijske lastnine odločati na podlagi prejetih informacij.

3. KAKOVOST PRAVIC INDUSTRIJSKE LASTNINE

Visokokakovosten sistem pravic industrijske lastnine mora doseči priznane cilje spodbujanja inovacij in razširjanja novih tehnologij in znanja. To presega tehnično in pravno preučitev individualnih pravic za predvidevanje njihovega gospodarskega učinka. Dobro delujoč sistem mora nujno temeljiti na visokokakovostnih pravicah, ki nagrajujejo izume, ki upoštevajo

---

10 Pariška konvencija o varstvu industrijske lastnine (podpisana v Parizu leta 1883, nazadnje revidirana v Stockholmu leta 1967).

11 Trgovinski vidiki pravic intelektualne lastnine – glej http://www.wto.int/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm.

12 „Inovacijam prijazna, sodobna Evropa“, COM(2006) 589 konč..

13 „Izboljšanje patentnega sistema v Evropi“ COM(2007) 165 konč.

pravne zahteve in na dostopu do informacij o teh pravicah, ki je enostaven za podjetja in širšo javnost.

3.1. Patenti

Kakovost patentov v Evropi na splošno velja za visoko. Kljub temu so zainteresirane strani zaskrbljene glede ohranjanja in izboljševanja kakovosti patentov v Evropi in tudi glede preprečevanja pomanjkanja nekaterih drugih patentnih uradov[14]. Glede istih vprašanj je zaskrbljen tudi Evropski parlament[15]. Veliko število prekrivajočih se patentnih pravic na primer lahko ustvari dodatne ovire za trženje novih tehnologij, ki že obstajajo v „patentni goščavi“[16]. Pravice slabe kakovosti lahko tudi prispevajo k težavam s „patentnimi škrati“[17] ki so se pojavili v ameriškem pravosodnem sistemu.

Evropa v tem svetovnem trendu nenehnega naraščanja patentnih prijav ni nobena izjema. V letu 2006 je število patentih prijav, vloženih pri Evropskem patentnem uradu (EPO), prvič preseglo 200 000 na leto in se povečalo za 5,6 %[18]. Prijave so tudi vedno bolj zajetne, tako se je število zahtevkov in strani prijav pri EPO v zadnjih 20 letih podvojilo[19]. To povečanje števila in zapletenosti patentnih prijav je na svetovni ravni povzročilo povečanje zaostankov pri nerešenih prijavah[20], povečanje negotovosti na trgu zaradi drugih dejavnikov, kot so neuporabljeni patenti. Poleg tega je velik delež stanja tehnike[21] objavljen v neevropskih jezikih, kot sta kitajski in korejski. Poleg prijav na novih področjih tehnologije ti trendi pomenijo posebne izzive za patentne urade. Treba je tudi izboljšati dostop za podjetja in inovatorje do informacij o patentih.

Bistveno je, da so patenti podeljeni samo, kadar gre za resničen izumiteljski prispevek. Podeljevanje patentnih pravic slabe kakovosti ima negativen učinek, ki še povečuje gospodarsko in pravno negotovost. EPO se je odločil za strategijo „zvišanja zahtev“ glede svoje prihodnje delovne obremenitve in evropski patenti uradi morajo sodelovati na primer pri vzajemnem izkoriščanju svojega dela, da bi ohranili pravice visoke kakovosti in preprečili, da bi se patenti podeljevali na področjih, ki jih ni mogoče patentirati, kot so programska oprema in poslovne metode. Za pregledovalce je treba zagotoviti stalno strokovno usposabljanje, da

---

14 Posvetovanje in javna obravnava o prihodnji patentni politiki v Evropi v letu 2006 http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf

15 „Policy options for the improvement of the European patent system“(Možnosti politike za izboljšanje evropskega patentnega sistema) – študija, ki jo je naročila skupina STOA (Science Technology Options Assessment) v Evropskem parlamentu http://www.europarl.europa.eu/stoa/publications/studies/stoa16_en.pdf

16 „Patentna goščava“ pomeni možno težavo, da se zaradi velikega števila patentov, povezanih s posebnim izdelkom ali tehnologijo, inovacije v sektorju upočasnijo zaradi strahu pred zadržanjem in sporom zaradi kršitve patenta.

17 „Patentni škrati“ so lastniki patentov, katerih glavna dejavnost je uporaba patentnih pravic za ustrahovanje podjetij s tožbo zaradi kršitve, z namenom pridobiti začasno odredbo in licenčne pristojbine od tretjih strank

18 Letno poročilo EPO za leto 2006 je na voljo na http://www.epo.org/about-us/office/annual-reports/2006.htm

19 „When small is beautiful: measuring the evolution and consequences of the voluminosity of patent applications at the EPO“, Eugenio Archontopoulos *et al.* Information Economics and Policy, Zvezek 19, št. 2 (junij 2007)

20 Na svetu je 10 milijonov nepregledanih patentov in na EPO je število nerešenih postopkov pregledovanja v letu 2006 doseglo 304 100, povečanje od 285 400 v letu 2005.

21 Stanje tehnike so informacije, objavljene pred določenim datumom, primernim za ocenitev izvirnosti patentne prijave in posledično obsega patentnih pravic, ki bi bile podeljene.

so lahko sproti seznanjeni z zadnjimi razvojnimi dogodki na svojem področju. Nadalje vloga patentnih uradov vključuje zavračanje prijav, kar je treba ustrezno upoštevati pri merjenju njihovih zmogljivosti. Poleg tega imajo zainteresirane strani pomembno vlogo pri preprečevanju, da bi patenti uradi prejemali preveč prijav brez izumiteljske ravni. Pobude, kot so sheme medsebojnih pregledov med kolegi strokovnjaki in prostovoljni kodeks najboljših praks za izboljšanje standarda prihajajočih prijav, so spodbudni načini izboljševanja kakovosti patentov v okviru povečevanja povpraševanja.

Uporabni modeli, ki obstajajo v posameznih državah članicah EU, so podobni patentom, ker lastnikom podeljujejo izključno pravico, vendar imajo krajšo življenjsko dobo kakor patenti. Izum, zaščiten z uporabnim modelom, mora biti nov, vendar je zahtevana izumiteljska raven nižja kakor za patente. Uporabni modeli in nacionalni patenti, podeljeni v državah članicah, ki ne izvajajo temeljite ocene izumiteljske ravni, so hitrejša pot do varstva. Vendar se lahko štejejo za pravice nižje kakovosti kakor pregledani patenti, in zato lahko povečajo pravno negotovost.

Komisija

– bo začela celovito študijo o kakovosti patentov, da bi se analizirala tveganja zaradi pravic nizke kakovosti in preučili načini preprečevanja njihovega pojavljanja v Evropi;

– bo preučila obseg možnih težav z neuporabljenimi patenti, vključno z ovrednotenjem njihovih tožb in predlogi za njihovo reševanje.

Države članice z uporabnimi modeli in patenti brez ocene izumiteljske ravni so pozvane, da ocenijo prispevek teh pravic k inovacijam.

3.2. Blagovne znamke

Evropa je odvisna od močnih blagovnih znamk[22]. To zahteva močno varstvo blagovnih znamk, ki je učinkovito proti neustreznemu podeljevanju licenc, neuporabi ali neustrezni uporabi ali prekrškom.

Za prijavne postopke, vključno s pregledom blagovnih znamk, je treba določiti standarde visoke kakovosti, zlasti za zagotovitev, da se bodo prijave v skladu s temi postopki lahko štele za veljavne in bodo ustrezale pričakovanjem kupcev. Postopki morajo biti pregledni, zanesljivi, usklajeni in cenovno dostopni za podjetja. Na ravni EU je Urad za usklajevanje na notranjem trgu (UUNT) uvedel raziskavo zadovoljstva uporabnikov. Rezultati iz leta 2007 kažejo povečanje splošnega zadovoljstva agentov za blagovne znamke in imetnikov blagovnih znamk, z manj pritožbami in večjo učinkovitostjo pri njihovem reševanju. Vendar bi bile še mogoče izboljšave pri pritožbenih postopkih, zlasti glede pravočasnosti. Nadalje bi se kljub večji uporabi e-poslovnih orodij lahko izboljšali hitrost in zanesljivost. UUNT je vzpostavil sistem vodenja kakovosti, pripravil ustanovno listino službe z opredelitvijo ciljev, ki jih uporabniki lahko pričakujejo, in si prizadeva, da bi postal popolna „e-organizacija“[23].

Prijava blagovne znamke v Skupnosti je bila usklajena v državah članicah pred več kot 15 leti. Nacionalne pravice blagovnih znamk obstajajo sočasno s pravicami, ki veljajo v

---

22 Študija Eurobrand2007 je na voljo na http://study.eurobrand.cc/valueranking2007/

23 Za podrobnosti glej spletno stran UUNT: http://oami.europa.eu/en/userscorner/default.htm

Skupnosti, že več kot 10 let. Čeprav je sistem blagovnih znamk očitno uspešen, je zdaj čas za splošno ovrednotenje.

Komisija bo ovrednotila celotno delovanje nacionalnih sistemov blagovnih znamk in sistema Skupnosti. Študija bo analizirala učinek sistemov blagovnih znamk v EU na zainteresirane strani, uporabi pa se lahko kot podlaga za prihodnji pregled sistema blagovnih znamk Skupnosti in okrepljenega sodelovanja med UUNT in nacionalnimi uradi.

3.3. Druge pravice industrijske lastnine

Razen blagovnih znamk so na ravni Skupnosti tudi drugi sistemi za pravice industrijske lastnine. Sistem modela Skupnosti[24] se je začel leta 2003 in zdaj zagotavlja pot do varstva za tretje države po pristopu ES k Ženevskemu aktu Haaškega sporazuma o mednarodni registraciji modelov leta 2008 . Čeprav je bila nacionalna zakonodaja o modelih večinoma usklajena z Direktivo o modelih[25], bi sprejetje predloga za liberalizacijo poprodajnega trga nadomestnih delov[26] zagotovilo bolj usklajen sistem na enotnem trgu. Zaradi teh tekočih dogajanj in sorazmerno novega sistema modelov v Skupnosti Komisija trenutno ne načrtuje vrednotenja sistema modelov.

Starejši sistemi Skupnosti za varstvo vključujejo geografske označbe in žlahtniteljske pravice (CPV) Skupnosti. ES zagotavlja sisteme registracije geografske označbe za vina in kmetijske proizvode ter živila z zaščiteno označbo porekla (ZOP) in za zaščiteno geografsko oznako (ZGO), ki zajema tudi žgane pijače[27]. Ti sistemi potrošnikom zagotavljajo, da kupujejo pristen proizvod, ki svojo identiteto ali ugled dolguje regiji porekla. Sistemi zaščite geografskih označb imajo drugačno funkcijo in cilje kot varstvo blagovne znamke. Vendar oba sistema prispevata k varstvu imen izdelka pred zlorabo in ponarejanjem. Komisija trenutno izvaja naknadno ocenjevanje celotne uporabe sistema za kmetijske proizvode od leta 1992. Odnosi z blagovnimi znamkami so del študije. V letu 2008 bo objavila tudi zeleno knjigo o politiki kakovosti kmetijskih proizvodov, ki je namenjena posvetu z zainteresiranimi stranmi o standardih za proizvode, proizvodnih zahtevah in shemah kakovosti, vključno s prihodnjim razvojem sistemov geografskih označb. Poleg tega pa Komisija razmišlja, kako olajšati zaščito geografskih označb za nekmetijske proizvode, da bi od tega imeli koristi evropski proizvajalci in proizvajalci tretjih držav.

Za sistem žlahtniteljskih pravic v Skupnosti bo Urad Skupnosti za rastlinske sorte, ki podeljuje žlahtniteljske pravice, naročil izvedbo vrednotenja njegove vloge in dejavnosti. Po sedanjem vrednotenju pravnega reda Skupnosti o trženju semena in rastlinskega razmnoževalnega materiala, ki tudi upošteva povezave s sistemom žlahtniteljskih pravic v Skupnosti, bi se lahko načrtovalo splošno vrednotenje zakonodaje Skupnosti, ki ureja žlahtniteljske pravice v Skupnosti.

---

24 Uredba Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 21. decembra 2001o modelih Skupnosti (UL L 3, 5.1.2002, str. 1).

25 Direktiva 98/71/ES z dne 13. oktobra 1998 o pravnem varstvu modelov (UL L 289, 28.10.1998, str. 2).

26 „Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembah Direktive 98/71/ES o pravnem varstvu modelov“, COM(2004) 582 konč.

27 Zaščita ima podlago v treh uredbah, ki zajemajo vina (Uredba Sveta (ES) št. 1493/1999, UL L 179 14.7.1999, str. 1), žgane pijače (Uredba Sveta (ES) št. 110/2008 UL L 39, 13.2.2008, str. 16) ter kmetijske proizvode in živila (Uredba Sveta (ES) št. 510/2006 UL L 93 31.3.2006, str. 12).

Komisija:

– bo v letu 2008 objavila zeleno knjigo o politiki kakovosti kmetijskih proizvodov, ki bo zajemala tudi geografske označbe;

– bo izvedla oceno, vključno z javnim posvetovanjem, o izvedljivosti zaščite geografske označbe za nekmetijske proizvode.

3.4. Pravice industrijske lastnine in konkurenca

Spodbujanje inovacij in pospeševanje gospodarske rasti so skupni cilji industrijske lastnine in konkurenčnega prava. Močno varovanje pravic industrijske lastnine mora spremljati stroga uporaba konkurenčnih pravil.

Obstoj in uveljavljanje pravic industrijske lastnine sama po sebi nista nezdružljiva s konkurenčnim pravom. Samo v izjemnih okoliščinah lahko „uveljavljanje“ pravic pomeni kršitev konkurenčnih pravil ES, zlasti če ima podjetje prevladujoč položaj in bi njegovo ravnanje lahko privedlo do izključevanja konkurence na zadevnem trgu. Sodišče prve stopnje je potrdilo okoliščine, v katerih na primer zavrnitev podelitve licence pomeni zlorabo, in sicer kadar je informacija, katere razširjanje je bilo zavrnjeno, nujno potrebna za konkuriranje na sekundarnem trgu, kadar obstaja tveganje za izključitev konkurence na tem sekundarnem trgu, in kadar se novim izdelkom, po katerih potrošniki povpraševanje, preprečuje vstop na trg[28].

Določitev standardov postaja vedno bolj pomemben vmesnik za povezavo med industrijsko lastnino in konkurenčnim pravom. Na splošno določitev standardov spodbuja inovacije in gospodarski razvoj. Vseeno je treba, če želimo preprečiti možna izkrivljanja konkurence, standarde določiti na odprt in pregleden način[29]. Primer izkrivljanja bi lahko bil primer „*patentne zasede*“, pri katerem je lastnik zaščitene tehnologije, bistvene za standard, naknadno (to je po določitvi standarda) določil umetno napihnjeno vrednost svoje patentirane tehnologije z namernim skrivanjem svojega patenta med postopkom določanja standarda.

Pravila v okviru organizacij za določanje standardov lahko določijo naknadno (to je preden je standard določen) dolžnost razkritja bistvenih patentnih prijav in/ali podeljenih patentov ali dolžnost ponudbe zaveze, da bo bistvenim patentom podeljena licenca pod poštenimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji (FRAND)[30]. Nekatere organizacije so tudi sprejele pravila, po katerih lastniki potencialno bistvenih tehnologij za standard, prijavijo najvišje stopnje licenčnine, ki bi jo zahtevali, če bi njihova tehnologija bila izbrana, da postane del standarda. Komisija spodbuja evropske organizacije za standardiziranje, da te politike učinkovito uporabljajo.

Pravila, ki zahtevajo naknadno razkritje najvišjih stopenj licenčnine, se ne smejo uporabljati navidezno za nezakonite dogovore glede cen. Vendar sama po sebi niso protikonkurenčna. V

---

28 Sodba Sodišča prve stopnje (veliki senat) z dne 17. septembra 2007, Zadeva T-201/04, *Microsoft proti Komisiji.*

29 Obvestilo Komisije – Smernice o uporabnosti člena 81 za sporazume o horizontalnem sodelovanju (UL C 3, 6.1.2003, str. 2);

30 Glavne smernice za sodelovanje med CEN, Cenelec in ETSI ter Evropsko komisijo in Evropskim združenjem za prosto trgovino, podpisane 28. marca 2003, UL C 91, 16.4.2003, str.7.

resnici lahko v primernih okoliščinah celo močno spodbujajo konkurenco, ker omogočajo predhodno konkurenco, ki temelji na tehnični prednosti in ceni tehnologije. V takem primeru bo potrošnik tisti, ki bo na koncu imel od tega korist, saj bo predhodna konkurenca preprečila določitev cene, ki je bila naknadno umetno povišana. Ne glede na to konkurenčno pravo na splošno ne kritizira naknadno politike organizacije za standardiziranje na področju industrijske lastnine, ampak je njegova naloga zagotoviti navodila o tem, kateri elementi so lahko protikonkurenčni ali ne. Industrija mora sama izbrati shemo, ki v okviru teh parametrov[31] najbolj ustreza njenim potrebam.

Komisija:

– bo začela študijo za ugotavljanje dejstev, da bo analizirala medsebojne vplive pravic intelektualne lastnine in standardov pri spodbujanju inovacij[32];

– bo v prvem četrtletju leta 2009 sprejela posvetovalni dokument o standardizaciji tehnologij informiranja in komuniciranja (IKT), v katerega bo vključeno proučevanje povezave med standardi in pravicami industrijske lastnine v sektorju.

4. PODPORA INOVACIJAM ZA MALA IN SREDNJE VELIKA PODJETJA

Mala in srednje velika podjetja (MSP)[33] pomenijo 99 % vseh podjetij, zagotavljajo pa 85 milijonov delovnih mest v Evropi. Uspešno izkoriščanje pravic industrijske lastnine lahko zagotovi pomemben vzvod za uspeh MSP. Vendar MSP velikokrat v celoti ne izkoristijo možnosti za izkoriščanje pravic industrijske lastnine[34]. Raziskava kaže, da manj uporabljajo formalne pravice industrijske lastnine in se namesto tega opirajo na druge varstvene metode, kot so poslovne skrivnosti ali tržne prednosti. Kadar gre za neozaveščenost ali pomanjkanje podpore, je to nezaželeno in kaže, da je potrebno takojšnje ukrepanje politike.

4.1. Izboljšanje dostopa MSP do pravic industrijske lastnine

MSP pogosto navajajo visoke stroške kot razlog, da si ne pridobijo pravic industrijske lastnine. Nasprotno kakor pri blagovnih znamkah in modelih MSP ne morejo izbirati med nacionalnim patentnim režimom in patentnim režimom Skupnosti. Začetek veljavnosti Londonskega sporazuma[35] 1. maja 2008 bo MSP pomagal izkoristiti ugodnosti enotnega trga z zmanjšanjem stroškov za prevajanje za evropske patente[36]. Vendar so tukaj široke možnosti za izboljšanje s stroškovno učinkovitim, dostopnim patentom Skupnosti[37], ki so ga MSP ponovno zahtevala na posvetovanju o zakonu o malem gospodarstvu[38]. Eno od desetih načel

---

31 V nekaterih okoliščinah so na primer brezplačne licence lahko učinkovite pri spodbujanju široke uporabe standardov na področjih, za katera so značilni močni učinki mreže.

32 „Za večji prispevek standardizacije k inovacijam v Evropi“, COM(2008) 133 konč.

33 Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, majhnih in srednje velikih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

34 „Izvajanje Lizbonskega programa Skupnosti -– Moderna politika za MSP za rast in zaposlovanje“, COM(2005) 551 konč.

35 Sporazum z dne 17. oktobra 2000 o uporabi člena 65 EPK [2001] ULEPO 549.

36 Glej http://www.epo.org/patents/law/legislative-initiatives/epc2000.html

37 „Izboljšanje patentnega sistema v Evropi“, COM(2007) 165 konč. – glej Prilogo II in sklicevanja na izračune stroškovnih koristi Londonskega sporazuma in patenta Skupnosti.

38 http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sba_en.htm#aa

zakona o malem gospodarstvu je, da morajo EU in države članice spodbujati MSP k boljšemu izkoriščanju možnosti enotnega trga, vključno z dostopom do patentov in blagovnih znamk.

Druge predlagane rešitve so spodbude za MSP, kot so raziskave o stanju tehnike in subvencije za prvih 10 patentnih prijav[39], kar lahko poveča uporabo varstva pravic industrijske lastnine. Ali bi bilo bolj učinkovito znižati stroške za MSP (na primer z znižanjem pristojbin za obravnavo[40]), ali podeliti ciljno naravnane subvencije[41] ali spodbude za znižanje obdavčitve na prihodek od podeljenih licenc pravic industrijske lastnine[42] bi bilo mogoče ugotoviti z raziskavo[43].

Komisija

– nadaljuje svoja prizadevanja za učinkovit in gospodaren, visokokakovosten in pravno varen sistem na evropski ravni, vključno s patentom Skupnosti in pristojnostjo za vso EU na področju patentiranja;

– bo preučila, kako oblikovati strukturo pristojbine za prihodnji patent Skupnosti, da se olajša dostop za MSP.

Do sprejetja patenta Skupnosti se države članice v okviru Skupnosti za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije spodbuja, da [44]

– uporabijo določbe za podporo pravicam industrijske lastnine;

– preučijo načine, po katerih lahko MSP boljše uporabijo pravice v tem okviru, kot so znižanje patentnih pristojbin ali uvedba davčnih spodbud za spodbujanje podeljevanja licenc.

4.2. Izboljšanje dostopa MSP do postopkov za reševanje sporov

MSP imajo pogosto omejene vire za pravno ukrepanje, zlasti v sporih v zvezi s patentom. Zelo očitna in učinkovita rešitev bi bila cenovno dostopna, zanesljiva in celovita pristojnost za celo EU na področju patentov.

Druga predlagana rešitev je zavarovanje v patentnem sporu. Najnovejša študija Komisije o tem vprašanju[45] je ocenila izvedljivost majhnega števila zavarovalnih shem. Ugotovitev študije je, da bi bil samo obvezen sistem ekonomsko upravičen. Vendar je ta ugotovitev

---

39 http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf

40 Po ameriškem zakonu o patentih je za majhne subjekte predvideno 50 % znižanje pristojbin, glej http://www.uspto.gov/web/offices/pac/mpep/mpep_e8r6_appxl.pdf

41 Na primer subvencioniranje patentnih prijaviteljev, ki so se prijavili prvič, (kot je na primer „služba za prve patente“ OSEO Innovation v Franciji ali INSTI-KMU-Patentaktion za pomoč MSP v Nemčiji), ali možnosti dodatnih subvencij (kot je na primer služba IPAS na Irskem).

42 Nekatere države dovoljujejo znižanja obdavčitve na prihodek za patentne licence.

43 Memorandum o odpravi ovir, da bi MSP boljše uporabljala pravice industrijske lastnine: Poročilo za Generalni direktorat za podjetništvo in industrijo, junij 2007, ki je na voljo na http://www.proinno-europe.eu/NWEV/uploaded_documents/IPR_Expert_group_report_final_23_07_07.pdf

44 UL C 323, 30.12.2006, str. 1.

45 „The possible introduction of an insurance against costs for litigation in patent cases“(Možna uvedba zavarovanja stroškov za spore v zvezi s patenti), študija o spremljanju, ki jo je izvedlo podjetje CJA Consultants Ltd, in je na voljo na http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_report_en.pdf

zaradi nedavnih ugotovitev o vzpostavitvi prostovoljnih shem postala dvomljiva. Zato bo Komisija spremljala nadaljnji razvoj na tem področju.

Mehanizmi alternativnega reševanja sporov (ARS), zlasti mediacija, lahko dopolnjujejo sodni sistem in so lahko ekonomsko upravičena alternativa tako za MSP kot za večje družbe, če so hitri, zanesljivi in stroškovno učinkoviti. Direktiva 2008/52/ES[46] določa okvir za mediacijo v čezmejnih sporih. Olajša dostop do rešitve spora z obravnavo ključnih vidikov odnosa med mediacijo in civilnimi postopki ter zagotavlja koristna orodja za spodbujanje mediacije. Komisija tudi spodbuja uporabo visokih standardov za mediacijo pri domačih sporih in podpira uporabo evropskega kodeksa ravnanja mediatorjev[47] za izboljšanje kakovosti in usklajenosti storitev mediacije.

V okviru dela v zvezi s patentom Skupnosti in celovitim sistemom pristojnosti je bila preučena ustanovitev centra za arbitražo in mediacijo na področju patentov na ravni Skupnosti, ki bi se ukvarjal z zadevami, pri katerih veljavnost ni sporna. Z dopolnjevanjem mehanizmov alternativnih načinov reševanja sporov na področju patentov, ki so zunaj okvira Skupnosti, lahko ta center MSP zagotovi bližino in boljšo dostopnost do mehanizmov reševanja sporov na področju patentov. Center bi pripravil seznam mediatorjev in arbitrov Skupnosti, ki strankam lahko pomagajo pri reševanju sporov. Čeprav alternativno reševanje sporov ne bi bilo obvezno, bi sodnik s celovito pristojnostjo na področju patentov s strankami preučil možnosti za rešitev spora s pomočjo centra za arbitražo in mediacijo.

Komisija

– bo preučil,a kako bi se lahko v okviru tekočega dela za sistem reševanja sporov na področju patentov za vso EU nadalje spodbudilo in olajšalo mediacijo in arbitražo.

Države članice

– se v okviru lizbonske strategije spodbuja, da MSP zagotovijo zadostno podporo pri uveljavljanju pravic industrijske lastnine.

4.3. Kakovostna podpora MSP pri upravljanju pravic industrijske lastnine

Kljub velikemu številu javno financiranih služb v Evropi, ki MSP zagotavljajo podporo, bi jih zelo malo lahko šteli za zelo uspešne, čeprav je nekaj osamljenih primerov dobro oblikovanih programov[48]. Pravice industrijske lastnine bi v svojem življenjskem obdobju poleg drugih intelektualnih sredstev morale biti vključene kot celovit element v poslovni načrt družbe. Kakovostna podpora MSP pri upravljanju pravic industrijske lastnine bi morala biti prilagojena njihovim individualnim potrebam. To zahteva redko kombinacijo tehničnega, pravnega in poslovnega znanja ter izkušenj. Pobuda za izvajalce usposabljanj projekta ip4inno[49] pripravlja učitelje, ki se specializirajo na področju pravic industrijske lastnine, da razširjajo svoje znanje v poslovno svetovalnih krogih. Podporne službe za MSP lahko tudi

---

46 Direktiva 2008/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o nekaterih vidikih mediacije v civilnih in gospodarskih zadevah, UL L 136, 25.5.2008, str. 3.

47 Glej http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.htm

48 Nacionalne in regionalne službe za podporo MSP pri primerjalnih analizah na področju intelektualne in industrijske lastnine. Glej http://www.proinno-europe.eu/admin/uploaded_documents/Benchmarking-Report-SME.pdf

49 Glej http://www.proinno-europe.eu/index.cfm?fuseaction=page.display&topicID=63&parentID=54

boljše uporabijo svoje znanje in izkušnje. Nacionalni patentni uradi in agencije za tehnološki razvoj lahko ustvarijo medsebojno povezanost s kombiniranjem svojega tehničnega, pravnega in poslovnega znanja in izkušenj. Cilj projekta IP-Base Project je spodbujati razvoj novih ukrepov za ozaveščanje in podpornih služb. Temelji na sodelovanju med nacionalnimi patentnimi uradi in lokalnimi inovacijskimi strukturami, vključno z mrežo Enterprise Europe.

Evropska MSP morajo, da preživijo in uspevajo, vedno bolj delovati na trgih zunaj EU. Močno varstvo pravic industrijske lastnine je za MSP izjemno pomembno, da lahko v celoti izkoristijo nove trgovinske možnosti. Komisija bo okrepila pomoč za družbe v tretjih državah. Na Kitajskem na primer je bila vzpostavljena služba za pomoč uporabnikom pravic industrijske lastnine za zagotavljanje poslovno usmerjenega svetovanja na področju pravic industrijske lastnine, vključno z njihovim uveljavljanjem. Ocena tega pilotnega ukrepa bo pokazala, ali naj bi se ta podpora dolgoročno nadaljevala, razširila ali spremenila, da bo izpolnjevala prihodnje potrebe MSP.

Komisija

– bo ocenila službo za pomoč uporabnikom pravic industrijske lastnine na Kitajskem, da bo lahko zagotavljala najboljše možne podporne storitve v tretjih državah na področju pravic industrijske lastnine in ocenila možnosti za stalno in razširjeno podporo.

Države članice se spodbuja, da

– zagotovijo večjo ozaveščenost na področju upravljanja intelektualnih sredstev vseh podjetij in raziskovalcev, vključno z MSP.

5. UVELJAVLJANJE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE – BOJ PROTI PONAREJANJU IN PIRATSTVU

Varstvo novih inovacij s pravicami intelektualne lastnine morajo spremljati učinkoviti mehanizmi uveljavljanja. Ponarejanje in piratstvo dosegata že alarmantno raven z znatnimi posledicami za inovacije, gospodarsko rast in ustvarjanje delovnih mest v EU ter tveganji za zdravje in varnost evropskih državljanov. Na svetovni ravni je bila mednarodna trgovina s ponarejenimi in piratskimi izdelki v letu 2005 ocenjena na 200 milijard USD[50]. Ponarejanje in piratstvo sta pojava zelo širokega obsega, za katera se ocenjuje, da se bosta večala v absolutni vrednosti in sorazmerno s svetovnim BDP v skladu s trendi v mednarodni trgovini. Zato se kaže močna potreba po odločnem ukrepanju tako znotraj EU kot v tretjih državah, da se zaščiti evropska podjetja in njihove naložbe v inovacije.

5.1. Učinkovito upoštevanje pravic z zakonodajo Skupnosti

V okviru enotnega trga je direktiva o uveljavljanju pravic[51] temeljni kamen prispevka EU k boju proti ponarejanju in piratstvu. Za doseganje njenih ciljev sta potrebna pravilen prenos in

---

50 Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, Gospodarski učinek ponarejanja in piratstva, 4/6/07 DSTI/IND(2007)9/DEL 4/REV1.

51 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, UL L 157, 30.4.2004, str. 16.

praktična uporaba. Komisija pomaga usklajevati poročila držav članic o izvajanju, ki jih mora prejeti do 29. aprila 2009.

Kazenski ukrepi so v ustreznih primerih tudi sredstvo za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine. Razlike v izvajanju kazenskih postopkov in kazni ustvarjajo neskladnosti pri ravneh varstva imetnikov pravic. Komisija še vedno meni, da morajo države članice vzpostaviti učinkovite kazenske ukrepe.

Kadar sodišče meni, da so kršene pravice intelektualne lastnine, izvrševanje sodbe ali odločbe ne sme imetnikom pravic povzročati večjih težav. Komisija preučuje, kako se v okviru ponovnega pregleda Uredbe Bruselj I[52] lahko poenostavi čezmejno izvrševanje sodb. Eden od predvidenih elementov je odprava zahtev za priznanje izvršljivosti[53] kot predpogoja, da sodbo izvrši druga država članica.

Komisija

– bo zagotovila popoln prenos in učinkovito uporabo direktive o uveljavljanju pravic 2004/48/ES;

– bo preučila, kako pri ponovnem pregledu Uredbe Bruselj I lahko izboljša čezmejno izvrševanje sodb.

5.2. Obmejne pobude

Na mejah Skupnosti se lahko blago, za katerega se sumi, da krši pravice intelektualne lastnine, zaseže po zakonodaji Skupnosti[54]. Da bi bili ti ukrepi učinkoviti, morajo imetniki pravic intelektualne lastnine v celoti sodelovati s carinskimi organi in izmenjavati podatke, ki bi carinskim organom omogočili, da uspešno izsledijo sumljive pošiljke. Tako sodelovanje je eden od stebrov akcijskega načrta za odziv carine v boju proti ponarejanju in piratstvu, ki ga je oktobra 2005[55] sprejela Komisija, Svet pa potrdil. Komisija bo v kratkem predstavila rezultate izvajanja, nato pa na podlagi uspeha prvega carinskega akcijskega načrta namerava začeti novega. Nedavne spremembe Carinskega zakonika za izboljšanje nadzora iz varnostnih razlogov prinašajo nova orodja za hitro razširjanje informacij o visokotveganem trgovanju. Ta orodja bi bilo v celoti treba uporabljati.

Število primerov, pri katerih gre za trgovanje s ponarejenimi ali piratskimi izdelki, ki jih je carina obravnavala v letu 2007[56], se je povečalo za več kot 15 % in preseglo 43 000 primerov. Carinsko ukrepanje je prineslo precejšnje rezultate, vendar je jasno, da to pomeni samo en del rešitve. Bistveno je, da ga spremljajo ukrepi za preprečevanje distribucije in v zadnjem času proizvodnje blaga, ki krši pravice intelektualne lastnine. Poleg tega je znano, da je bistveno

---

52 Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, UL L 12, 16.1.2001, str. 1.

53 Kadar se zahteva priznanje izvršljivosti, je sodba, ki je izrečena v eni državi članici, izvršljiva v tej državi članici, v drugih državah članicah pa je izvršljiva, kadar je razglašena za izvršljivo v teh državah.

54 Uredba sveta (ES) št. 1383/2003 z dne 22. julija 2003 o carinskem ukrepanju zoper blago, glede katerega obstaja sum, da krši določene pravice intelektualne lastnine, in o ukrepih, ki jih je treba sprejeti zoper blago, glede katerega je ugotovljeno, da je kršilo take pravice

55 „Odziv carinskih organov na najnovejše trende v ponarejanju in piratstvu“ COM(2005) 479 konč.

56 Glej http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics2007.pdf

nadaljnje sodelovanje s carino v državah, ki tako blago proizvajajo. Zato je bil v sodelovanju z organi na Kitajskem oblikovan skupni carinski akcijski načrt za preprečevanje ponarejanja in piratstva. Načrt je treba v letu 2008 dokončati.

Istočasno bi enoten patentni dokument Skupnosti, ki zagotavlja popolno geografsko varstvo brez kakršnih koli vrzeli, prispeval k učinkovitejšemu boju proti ponarejanju in kopiranju izdelkov, ki so jih patentirala evropska podjetja. To bi pomagalo preprečiti vstop ponarejenih izdelkov na evropski enotni trg in olajšalo carinskim organom, da jih zasežejo na vseh zunanjih mejah EU in da jih odstranijo s trga, kadarkoli vstopijo v distribucijske kanale.

Komisija

– bo skušala zagotoviti, da bodo imetniki pravic in carinski organi v celoti uporabljali orodja za izmenjavo informacij, da bi se izsledilo visokotvegano trgovanje s ponarejenim blagom;

– bo oblikovala nov akcijski načrt za odziv carine proti ponarejanju in piratstvu;

– bo v letu 2008 v sodelovanju s kitajskimi carinskimi organi pripravila skupen akcijski načrt za preprečevanje ponarejanja in piratstva.

5.3. Dopolnilni nezakonodajni ukrepi

Učinkovito izvajanje zahteva izboljšane mreže med Komisijo in državami članicami, med različnimi nacionalnimi organi v državah članicah in med javnim in zasebnim sektorjem. Izboljšati je treba tudi ozaveščanje glede škode, ki jo povzročata ponarejanje in piratstvo. Potrošniki včasih ponarejeno blago povezujejo s poceni oblačili in luksuznimi izdelki, vendar se ne zavedajo zdravstvenih in varnostnih tveganj pri kupovanju ponarejenih različic zdravil, izdelkov za osebno nego, elektronskih sestavnih delov in delov motornih vozil. Poleg tega je ozaveščenost o povezavi med ponarejenim blagom in davčno utajo, pranjem denarja, karteli, ki se ukvarjajo s prekupčevanjem drog, udeležbo paravojaških skupin, združenji organiziranih kriminalnih združb in delom otrok zelo omejena. Zamisel o izobraževanju in ozaveščanju o pomenu avtorskih pravic za razpoložljivost vsebin uživa široko podporo kot orodje v boju proti piratstvu[57]. Pristop „nične tolerance“ javnosti ob kršitvah pravic intelektualne lastnine bi pomagal izboljšati uveljavljanje pravic njihovim imetnikom, vključno z MSP[58].

Komisija si bo skupaj z državami članicami prizadevala za izboljšanje obveščevalnih mrež in preučila, na kakšen način bi lahko zbiranje informacij o nezakonitih dejavnostih in iskanje dokazov za te dejavnosti postali učinkovitejši. Sodelovanje med ključnimi akterji znotraj držav članic, vključno s carinskimi organi, policijo, odgovornimi za upoštevanje trgovinskih standardov, tožilcev, uradov za intelektualno lastnino in sodišč bi se lahko okrepilo z izmenjavo najboljših praks. Med državami članicami bi se lahko vzpostavila učinkovita mreža upravnega čezmejnega sodelovanja za olajšanje hitre izmenjave informacij. Ta bi se lahko oprla na obstoječe sisteme, kot so informacijski sistem notranjega trga[59], ki bi se lahko uporabljal za razširjanje informacij o ponarejenem blagu.

---

57 „O ustvarjalnih vsebinah na spletu na enotnem trgu“ COM(2007) 836 konč.

58 Učinki ponarejanja na MSP EU in ponoven pregled javnih in zasebnih pobud uveljavljanja pravic intelektualne lastnine ter viri. Glej http://www.ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/doc/Counterfeiting_Main%20Report_Final.pdf

59 Glej http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5378/5637

Izvajanje bi se lahko izboljšalo tudi s povečanim sodelovanjem med javnim in zasebnim sektorjem. Komisija bo preučila, do katerega obsega se lahko medpanožni sporazum sklepa na ravni EU, da bi se v večjem obsegu omejilo nezakonito snemanje gradiva z varstvom avtorskih pravic, z vzpostavitvijo pravega ravnotežja med potrebo po varstvu osebnih podatkov in učinkom, ki ga imajo spletne strani za izmenjavo datotek na ustvarjalne dejavnosti. Dosegel bi se lahko sporazum med zainteresiranimi stranmi na ravni EU, ki bi pomenil korak naprej pri odpravljanju prodaje ponarejenih izdelkov prek interneta.

Komisija

– bo preučila možni prispevek nadaljnjih dejavnosti ozaveščanja k spreminjanju razumevanja javnosti glede ponarejenega in piratskega blaga, tako na ravni EU kot v državah članicah;

– bo preučila , kako izboljšati zbiranje informacij, da bi se lahko sestavila izčrpna dokumentacija kot podlaga za boljše ciljno naravnane ukrepe za uveljavljanje;

– si bo prizadevala izboljšati sodelovanje med vsemi, ki so udeleženi v boju proti ponarejanju in piratstvu v posameznih državah članicah, za povečanje učinkovitosti ukrepov na nacionalni ravni;

– bo proučila rešitve za vzpostavitev učinkovite mreže za upravno sodelovanje, ki bo omogočala izvajanje ukrepov po vsej Evropi;

– bo pomagala pri sklepanju sporazumov med javnim in zasebnim sektorjem za sodelovanje v boju proti kršenju pravic intelektualne lastnine;

– si bo prizadevala za sklenitev medpanožnega sporazuma na ravni EU za zmanjšanje internetnega prometa, povezanega s piratstvom in prodaje ponarejenega blaga.

Države članice so pozvane, da v okviru lizbonske strategije zagotovijo dovolj informacij in zadostne vire za organe kazenskega pregona, da bodo konstruktivno sodelovali z imetniki pravic v boju proti kršenju pravic intelektualne lastnine.

6. MEDNARODNA RAZSEŽNOST

6.1. Reforma prava blagovnih znamk

Singapurska pogodba WIPO o pravu blagovnih znamk[60] iz leta 2006 temelji na Pogodbi o pravu blagovnih znamk iz leta 1994, njen cilj pa je oblikovati sodoben in dinamičen mednarodni okvir za uskladitev upravnih postopkov za registracijo blagovnih znamk. Pogodba določa nov razvoj v komunikacijski tehnologiji, olajšave pri prekoračenju roka in izrecno priznava netradicionalne vidne blagovne znamke in nevidne blagovne znamke, kot so zvočne znamke in znamke z vonjem. Obstajajo tudi posebne ureditve, ki državam v razvoju zagotavljajo tehnično pomoč, da lahko v celoti izkoristijo določbe Pogodbe. Evropska industrija ima lahko koristi od uspešnega soglasja glede Pogodbe samo, če države članice EU in Evropska skupnost Pogodbo ratificirajo ali pa k njej pristopijo.

---

60 Glej http://www.wipo.int/treaties/en/ip/singapore/

Komisija bo pripravila podlago za pristop Evropske skupnosti k Singapurski pogodbi o pravu blagovnih znamk in spodbuja države članice, da Pogodbo ratificirajo.

6.2. Agenda patente reforme

Uskladitev patentnega prava lahko evropskim podjetjem olajša patentiranje njihovih izumov zunaj EU. Od leta 1970 je Pogodba o sodelovanju na področju patentov (PCT)[61] utrla pot svetovnemu patentnemu varstvu z enotno mednarodno prijavo. Formalnosti so bile večinoma usklajene s Pogodbo o patentnem pravu[62] iz leta 2000, vendar je bilo zelo malo napredka doseženega pri dogovarjanju glede Pogodbe o materialnem patentnem pravu (SPLT). Države v razvoju so vztrajale pri zahtevi, da bi moral patenti sistem ustrezno upoštevati njihove interese. Vendar tudi med industrializiranimi državami še vedno obstajajo ključne razlike v patentnih sistemih. V Združenih državah Amerike je lastništvo patenta podeljeno tistemu, ki prvi realizira izum, medtem ko se v Evropi lastništvo podeli tistemu, ki prvi vloži prijavo patenta. Druge razlike so obdobje odloga v ZDA pred vložitvijo prijave, v katerem se lahko patent razkrije, ne da bi to vplivalo na poznejše patentne prijave, in da ni obveznosti objavljanja vseh nerešenih prijav v ZDA v 18 mesecih od datuma njihove vložitve ali datuma prednostne pravice. V okviru čezatlantskega ekonomskega sveta si bo Komisija v sodelovanju z državami članicami EU prizadevala za vzpostavitev načina, ki bi pomagal doseči napredek pri usklajevanju mednarodnega patentnega prava.

Uskladitev materialnega patentnega prava bi poenostavila obravnavo patentov, olajšala razdelitev obsežnejših delovnih dejavnosti med patentnimi uradi in bi lahko končno privedla do medsebojnega priznanja podeljenih patentov med uradi. Evropa je odgovorna za zagotovitev, da se v večstranske okvire vključi tudi standarde visoke kakovosti pri patentiranju.

Komisija si bo skupaj z državami članicami EU v okviru pogajanj za Pogodbo o materialnem patentnem pravu in v okviru čezatlantskega ekonomskega sveta prizadevala za uskladitev mednarodnega patentnega prava.

6.3. Uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v tretjih državah

Naraščajoče število nezakonitih prisvojitev pravic intelektualne lastnine v tretjih državah postaja vedno bolj zaskrbljujoče, ker te pravice za evropska podjetja pomenijo ključne konkurenčno prednost. Po sprejetju strategije za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v tretjih državah v letu 2004,[63] je Komisija poudarila potrebo po okrepitvi dejavnosti nadzora upoštevanja pravic intelektualne lastnine in sodelovanja s številnimi prednostnimi državami[64], opredeljenimi na podlagi posebne raziskave[65], ki se bo redno posodabljala. Sodelovanje s prednostnimi državami vključuje okrepitev sodelovanja z državami, v katerih veljajo iste vrednote, vzpostavitev dialoga o pravicah intelektualne lastnine, preusmeritev virov tehnične pomoči v uveljavljanje pravic intelektualne lastnine in ozaveščanje na tem področju v podjetjih EU, ki delujejo v teh državah. Na dvostranski ravni vsi sporazumi, ki so v obravnavi, vključujejo posebna poglavja o pravicah intelektualne lastnine. Z zbliževanjem

---

61 Glej http://www.wipo.int/treaties/en/registration/pct/

62 Glej http://www.wipo.int/treaties/en/ip/plt/index.html

63 UL C 129, 26.5.2005, str. 3.

64 „Globalna Evropa: Konkurenca v svetu – Prispevek k strategiji EU za rast in delovna mesta“, COM(2006) 567 konč.

65 http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/intell_property/survey2006_en.htm

zakonodaj bi ta poglavja morala zagotoviti učinkovito varstvo in uveljavitev pravic intelektualne lastnine ter nadaljnjo razjasnitev mednarodnih obveznosti.

Na večstranski ravni so se v okviru različnih forumov, kot so svet STO/TRIPS, G8 (heiligendammski proces), OECD in WIPO pojavile nove pobude za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine. Nedavni predlog za okrepitev mednarodnega okvira za pravice intelektualne lastnine je trgovinski sporazum za boj proti ponarejanju (ACTA). Ta skupna pobuda ZDA in Japonske si prizadeva za mednarodni sporazum o boju proti kršitvam pravic intelektualne lastnine. Opredeljuje tri ključna področja za sporazum: mednarodno sodelovanje, predvsem med carinami in drugimi organi pregona, izboljšanje okvira za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine z izboljšanjem znanja in izkušenj ter pravni okvir. Upoštevajoč potencial usklajenega delovanja si Komisija na podlagi pogajalskega mandata prizadeva za sklenitev formalnega sporazuma.

Komisija

– bo izvajala redni nadzor dejavnosti za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine zunaj EU;

– si bo prizadevala za učinkovito varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v okviru dvostranskih trgovinskih sporazumov;

– bo okrepila dejavnosti za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v tretjih državah z dialogi o pravni ureditvi, zlasti v državah z visoko ravnijo ponarejanja in piratstva;

– si bo prizadevala za sklenitev večstranskega trgovinskega sporazuma o boju proti ponarejanju.

6.4. Razvojna vprašanja

V zadnjih letih sta industrijska lastnina in vprašanje, na kakšen način lahko deluje kot orodje socialnega, okoljskega in kulturnega razvoja, postala osrednja tema mednarodnih razprav. Stalni odbor za razvoj in intelektualno lastnino, ustanovljen leta 2007 v okviru Svetovne organizacije za intelektualno lastnino (WIPO), lahko pomeni pomemben temelj za napredek v tej razpravi. Drugi primer je posebej za ta primer imenovana medvladna delovna skupina WHO (IGWG) za javno zdravje, inovacije in intelektualno lastnino, ki je nedavno dokončala globalno strategijo[66], katere cilj je izboljšati dostop do zdravil in reševanje naraščajočega problema zanemarjenih bolezni, predvsem v državah v razvoju. EU ima še naprej ključno vlogo pri pobudah o industrijski lastnini v korist prebivalstva v državah v razvoju in manj razvitih državah.

V okviru Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja je bil vzpostavljena povezava med politikami na področju pravic intelektualne lastnine in ugodnimi pogoji za prenos tehnologije v balijskem časovnem načrtu iz leta 2007[67]. EU je pripravljena začeti razpravo, kadar možni stranski učinki lahko ovirajo napredek države v razvoju pri reševanju problemov v zvezi s podnebnimi spremembami.

---

66 http://www.who.int/phi/documents/POAWhitePaper.pdf

67 Glej http://unfccc.int/meetings/cop_13/items/4049.php

Leta 2004 je v okviru Medvladnega odbora WIPO za intelektualno lastnino, genske vire, tradicionalno znanje in folkloro Evropska skupnost dala predlog za vzpostavitev obveznosti za prijavitelja patenta, da razkrije vir ali poreklo katerega koli genskega vira in povezanega tradicionalnega znanja, uporabljenega v patentnih prijavah[68]. Ta zahteva bi lahko avtohtonim skupnostim, iz katerih ti genski viri in tradicionalno znanje izvirajo, pomagala pri preverjanju skladnosti s pravili o dostopu in delitvi koristi (ABS), da bi delile koristi iz komercialnega izkoriščanja patentov, poleg tega pa patentnim uradom pomagale pri preučevanju novosti teh izumov. Komisija zato še naprej podpira prizadevanja za sprejetje predloga in ugotavlja, da patentni zakoni v nekaterih državah članicah vsebujejo določbe o razkritju geografskega porekla biološkega materiala v patentnih prijavah.

Po izjavi iz Dohe, ki jo je leta 2001 sprejela STO[69],in nadaljnjih sklepih[70] o spremembi Sporazuma TRIPS je EU maja 2006 sprejela Uredbo o prisilnih licencah za patente, ki so povezani s proizvodnjo farmacevtskih izdelkov za izvoz v države s težavami v javnem zdravju[71]. Ratifikacija EU Protokola iz leta 2005 o spremembi Sporazuma TRIPS je pomemben znak zavzemanja za rešitev tega vprašanja.

Komisija se bo dejavno udeleževala mednarodnih razprav, katerih cilj je pomagati državam v razvoju, da udejanjijo potencial svojih pravic industrijske lastnine.

7. SKLEPI

Za odpravo pomanjkljivosti sedanjega sistema pravic industrijske lastnine je potreben celostni ukrep, da bi se čim bolj izkoristil potencial inovacij in konkurenčnosti Evrope. Na področju patentov bi že samo patent Skupnosti lahko bil zelo dobra rešitev za težave pri varstvu izumov, kot so stroški in zapletenost postopkov, s katerimi se srečujejo izumitelji in podjetja v Evropi. Poleg tega bi celostni sodni sistem za vso Evropo lahko bistveno izboljšal dostopnost pri reševanju sporov in pravno varnost imetnikom pravic in tudi tretjim stranem. Zato je zelo pomembno, da se ti cilji dosežejo brez odlašanja.

Po sprejetju zakonodajnih predlogov v obravnavi, bodo vzpostavljeni sistemi varstva glavnih pravic industrijske lastnine na ravni Skupnosti. Vendar, da bi se zagotovila njihova optimalna učinkovitost, bo treba nekatere vidike sistemov sčasoma ponovno ovrednotiti. Poleg tega so potrebni pomembni dodatni ukrepi za podporo pravnemu okviru, da se zagotovijo močne izvršljive pravice za evropska podjetja vseh sektorjev in velikosti ter prav tako za izumitelje in raziskovalne organizacije, da bi lahko v celoti izkoristili možnosti svetovnega gospodarstva, ki temelji na znanju.

To sporočilo navaja predvsem ukrepe na ravni Skupnosti. Vendar je njegov namen spodbujanje nadaljnjega dialoga in ukrepanja držav članic in zainteresiranih strani v družbi. V tem pogledu imajo države članice pomembno vlogo pri oblikovanju strategij v okviru svojih pristojnosti. Poleg tega morajo izumitelji, raziskovalne organizacije in MSP povečati svojo

---

68 Glej http://www.wipo.int/tk/en/genetic/proposals/european_community.pdf

69 Glej http://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min01_e/mindecl_trips_e.htm

70 Glej http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/implem_para6_e.htm in http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/wtl641_e.htm

71 Uredba (ES) št 816/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2006 o prisilnih licencah za patente, ki so povezani s proizvodnjo farmacevtskih izdelkov za izvoz v države s težavami v javnem zdravju, UL L 157 9.6.2006, str. 1

ozaveščenost glede potenciala pravic industrijske lastnine, da bi lahko sprejemali utemeljene odločitve. Podjetja bi morala na splošno vključiti formalno uporabo pravic industrijske lastnine v svojo celostno poslovno strategijo. Odgovornost za uresničitev celotnega potenciala, ki ga pravice industrijske lastnine lahko zagotovijo evropskemu gospodarstvu, je zato skupna.